

Latvijas Augļkopju asociācija

**Nozares eksperta ziņojums
2007.-2013.**

PROJEKTU LĪDZFINANŠĒ
EIROPAS SAVIENĪBA

EIROPAS LAUKSAIMNIECĪBAS FONDS LAUKU ATTĪSTĪBAI:
EIROPA INVESTĒ LAUKU APVIDOS

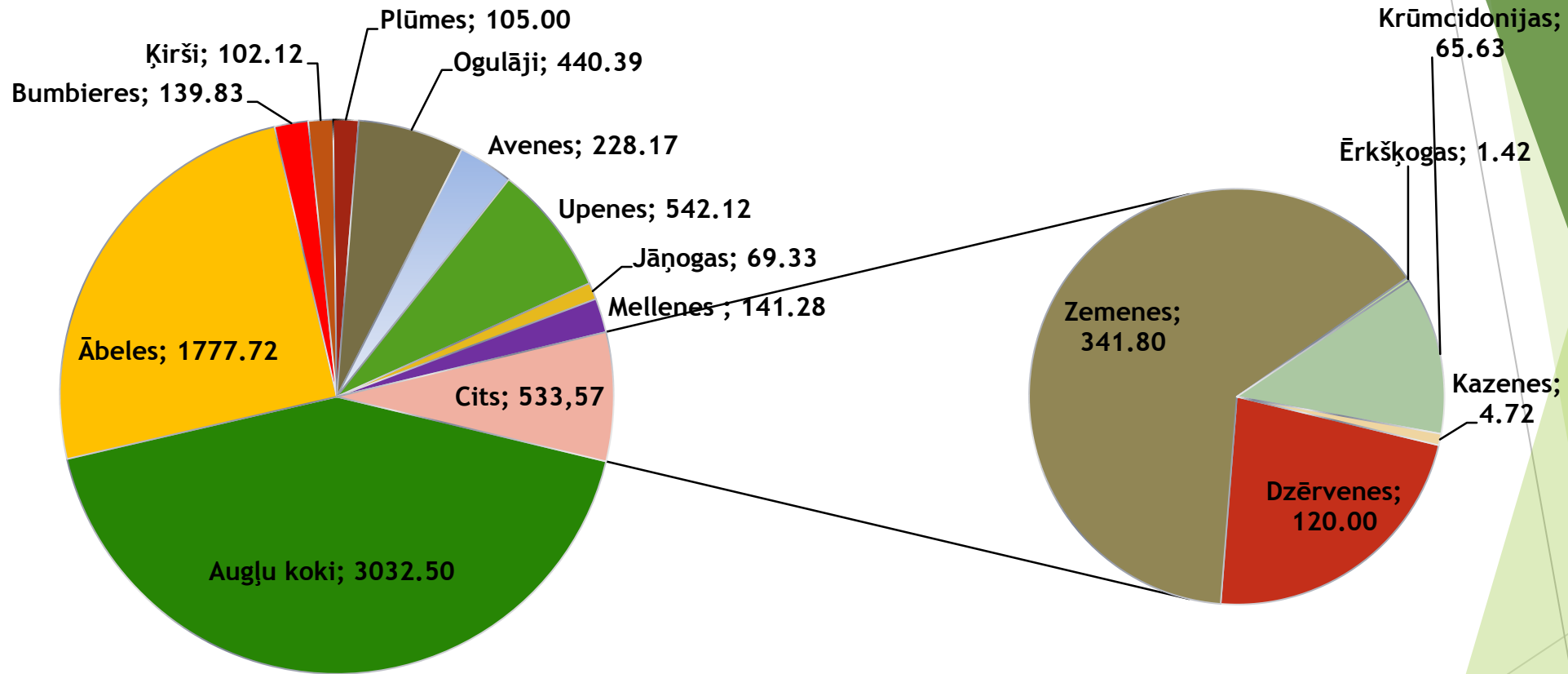
SIA "Latvijas Lauku konsultāciju un izglītības centrs"

Saskaņā ar Latvijas Republikas Zemkopības ministrijas un SIA „Latvijas Lauku konsultāciju un izglītības centrs”
2013. gada 28. janvārī noslēgto līgumu Nr. 2013/15, aktivitāte „Nozares ekspertu ziņojumi”
Atbalsta Zemkopības ministrija un Lauku atbalsta dienests

Biedrība Latvijas Augļkopju asociācija (LAA) ir dibināta 1998.gadā un ir vienīgā Latvijas augļkopības nozarē strādājošu uzņēmumu apvienojoša sabiedriskā organizācija. LAA apvieno ap 400 uz komercdarbību orientētās šīs nozares saimniecības, kā arī vēl ap 200 pašpatēriņa saimniecību.

Deklarētā platība ha (2011.g)

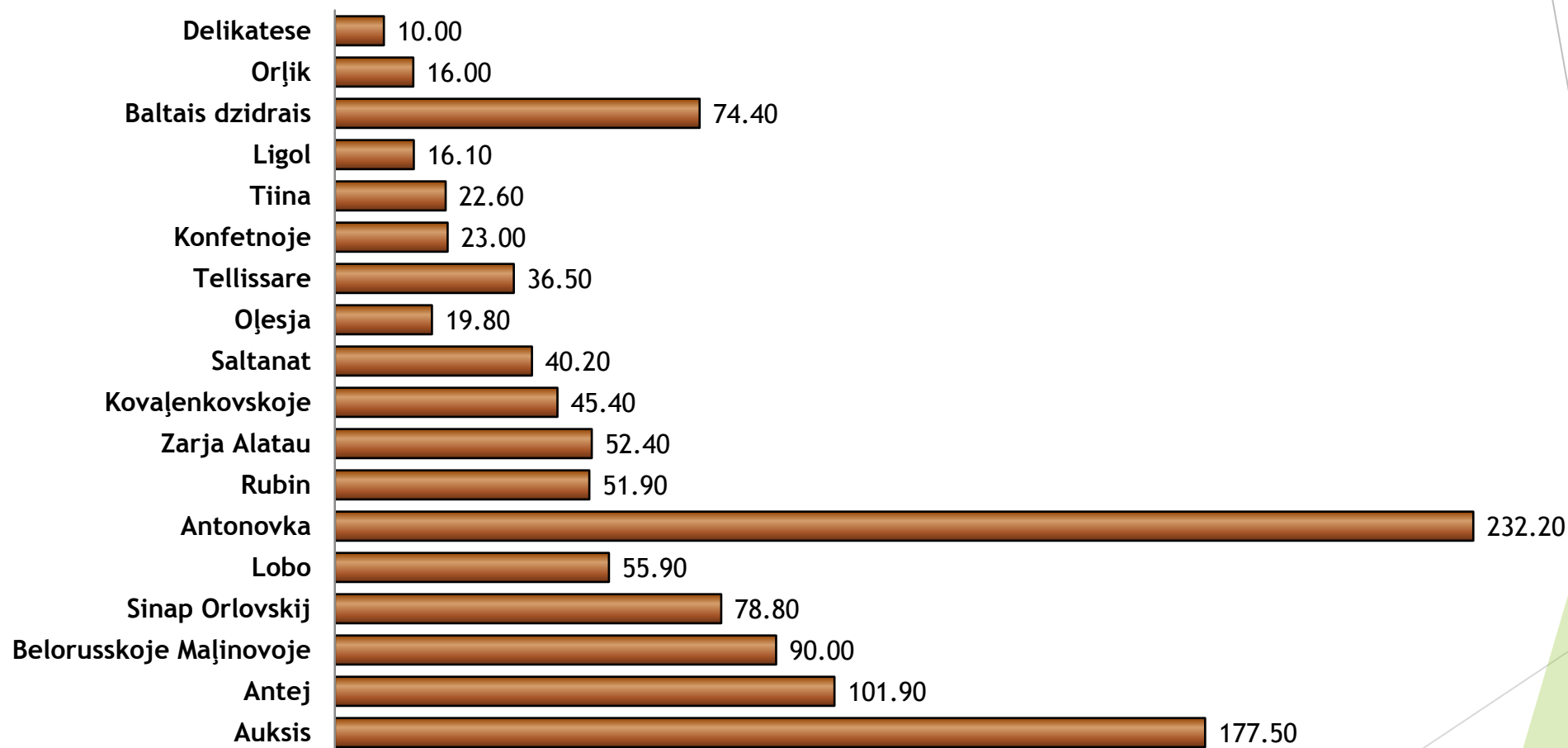
Integrētās platības

▶ 2009.gads	1573,49ha
▶ 2010.gads	1759,64ha
▶ 2011.gads	1567,32ha
▶ 2012.gads	1547,31ha
▶ 2013.gads	1455,87ha

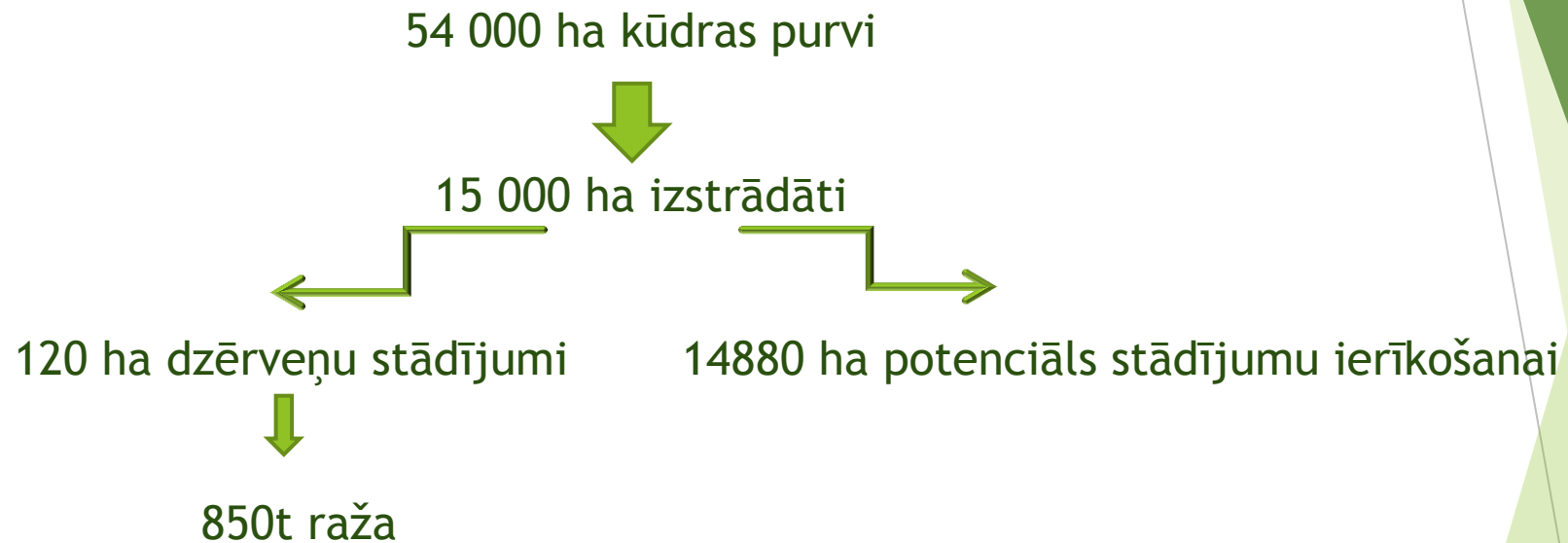
2013 gads kultūru skatījumā:

▶ Ābeles	770,88ha	52,89%
▶ Upenes	156,34ha	10,66%
▶ Mellenes	121,51ha	8,28%
▶ Bumbieres	113,3 ha	7,72%
▶ Avenes	76,01ha	5,18%
▶ Dzērvenes	57,57ha	3,92%
▶ Ķirši	45,92 ha	3,73%
▶ Plūmes	39,82 ha	2,71%
▶ Zemenes	39,35ha	2,68%
▶ Jāņogas	32,87 ha	2,24%
▶ Cidonijas	0,98ha	0,07%
▶ Ērkšķogas	0,52ha	0,04%
▶ Ogulāji	0,8 ha	0,05%

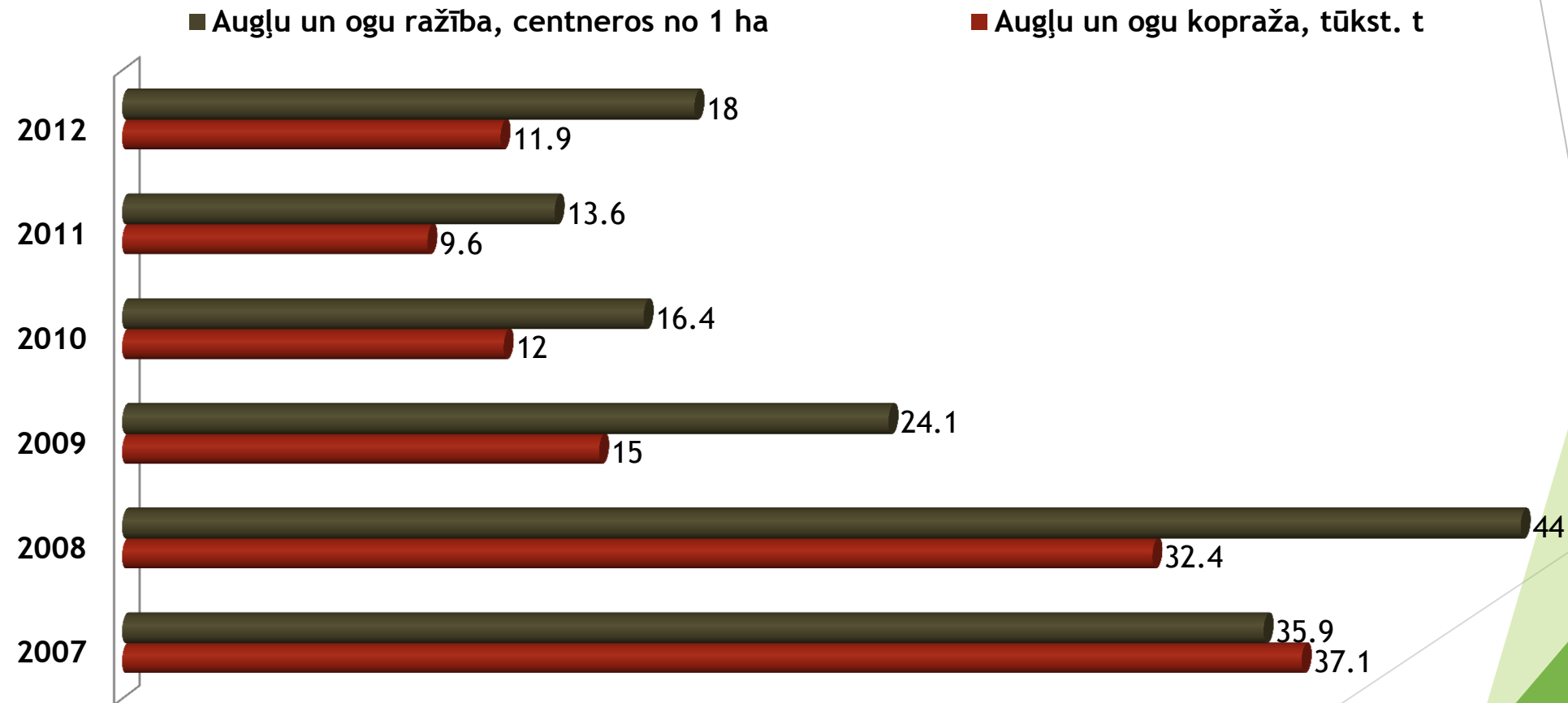
Populārāko ābeļu šķirņu koku platība ha

Dzērveņu stādījumi

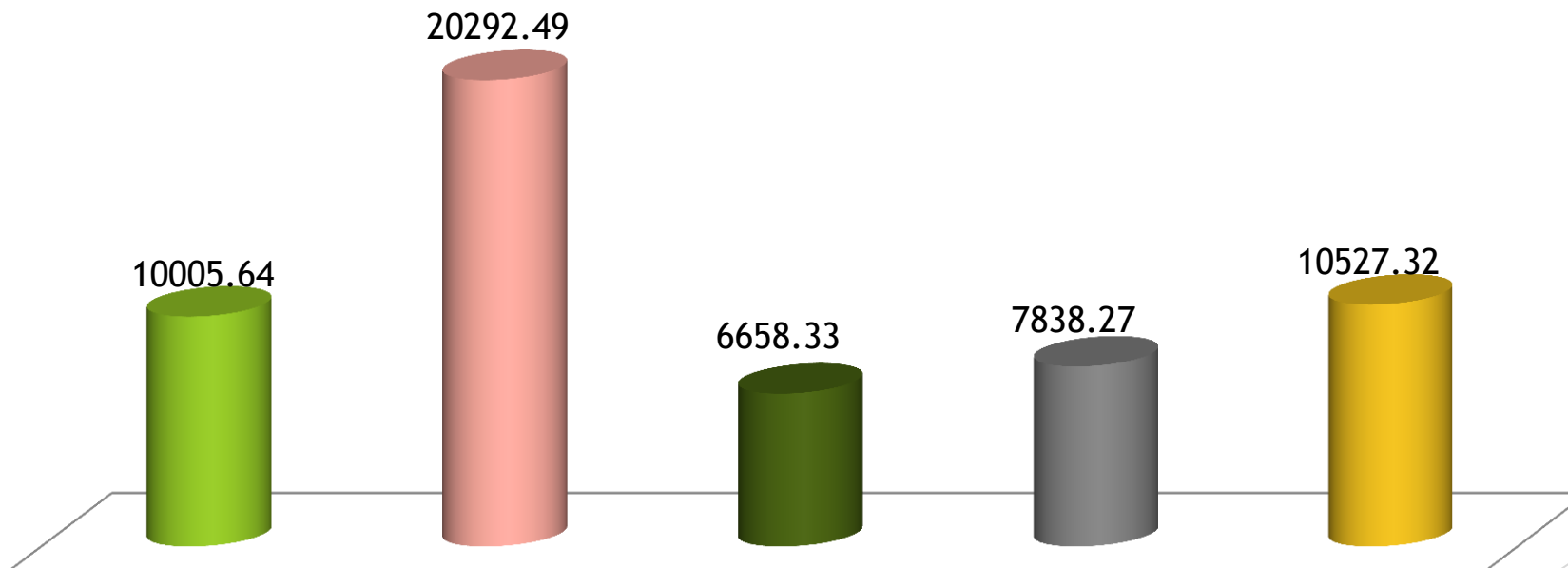
Augļu koku un ogulāju stādījumi (t.sk. zemenes)

CSP dati

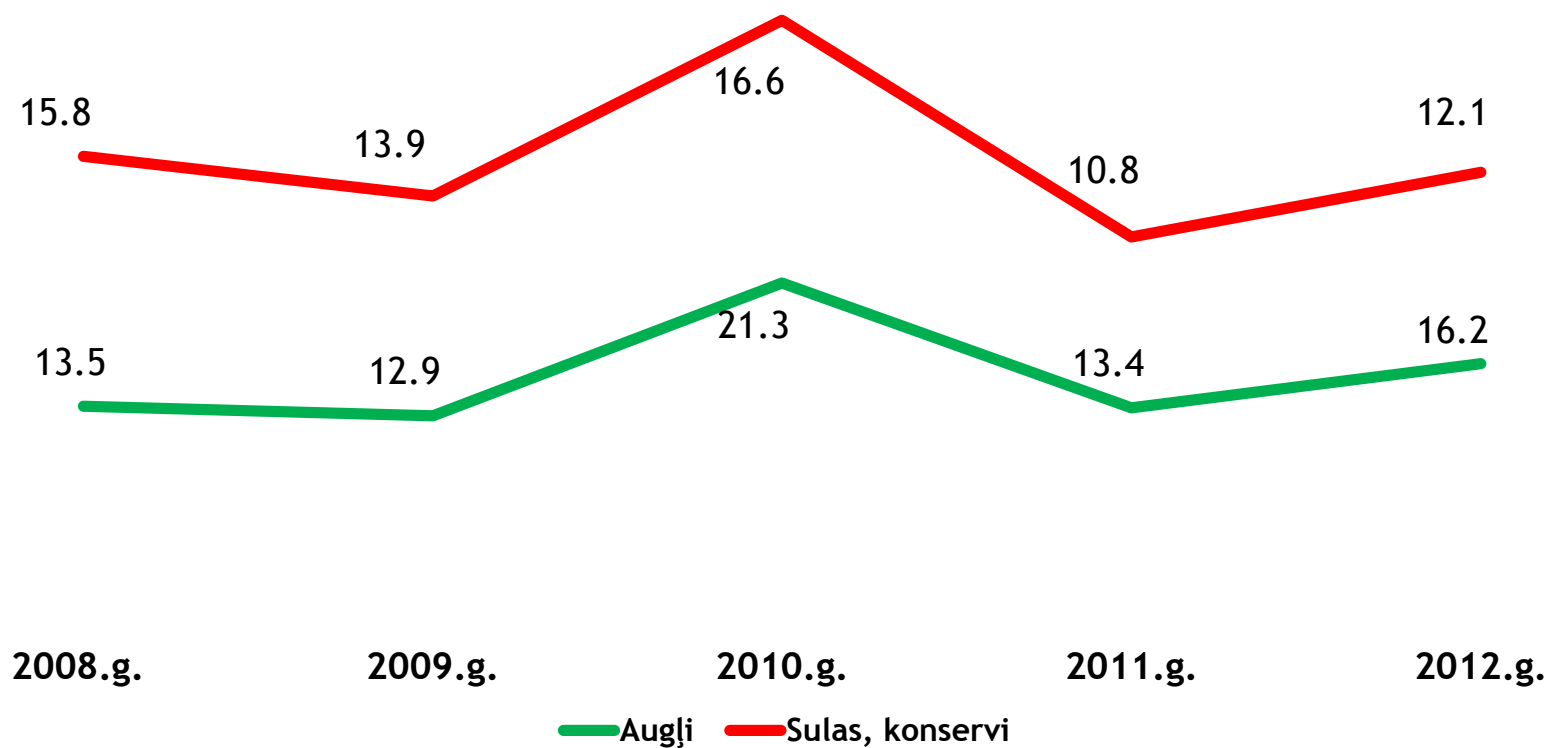
Ilgtermiņa ieguldījumi ilggadīgie stādījumi, Ls

■ 2007.gads ■ 2008.gads ■ 2009.gads ■ 2010.gads ■ 2011.gads

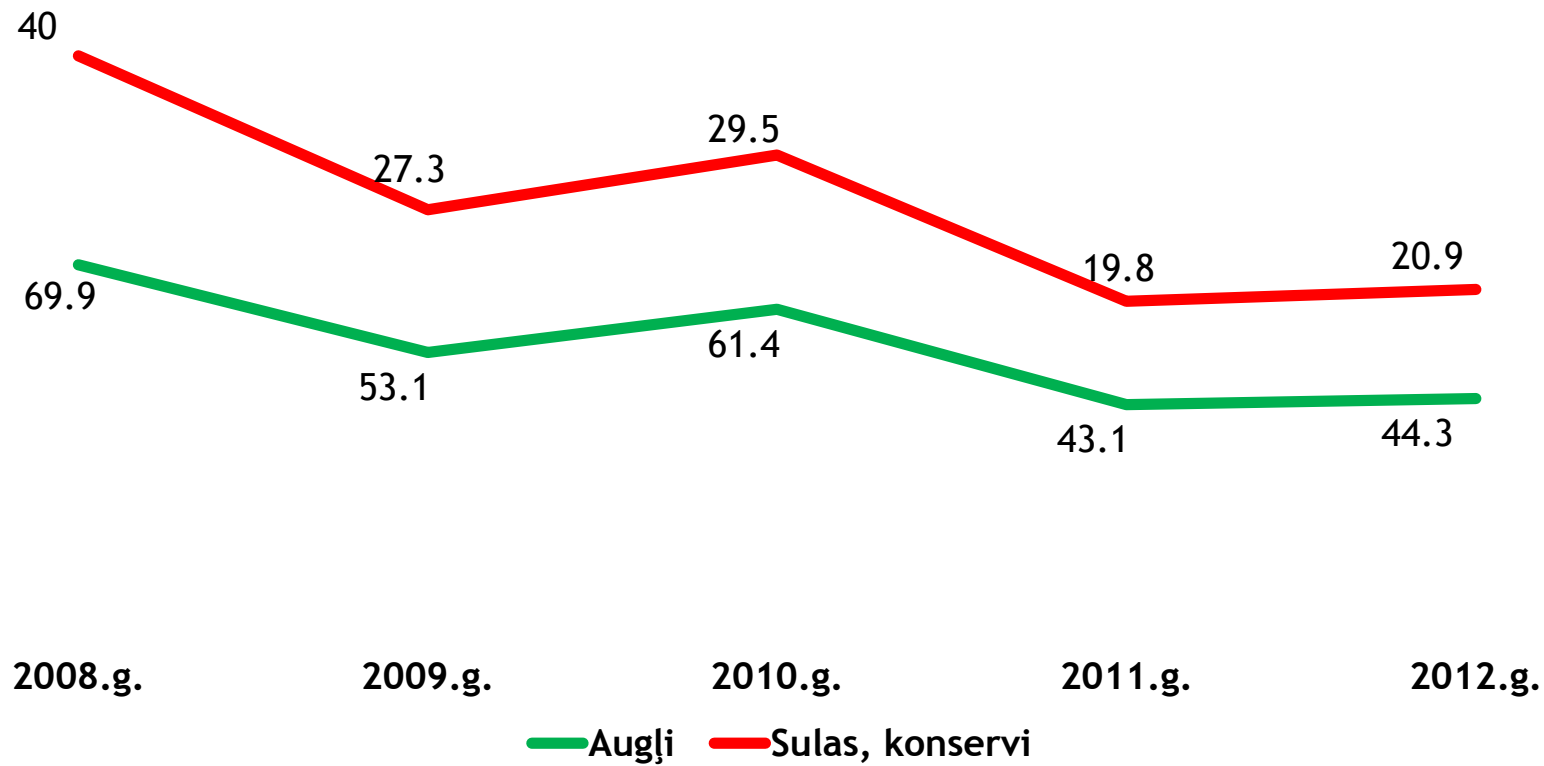

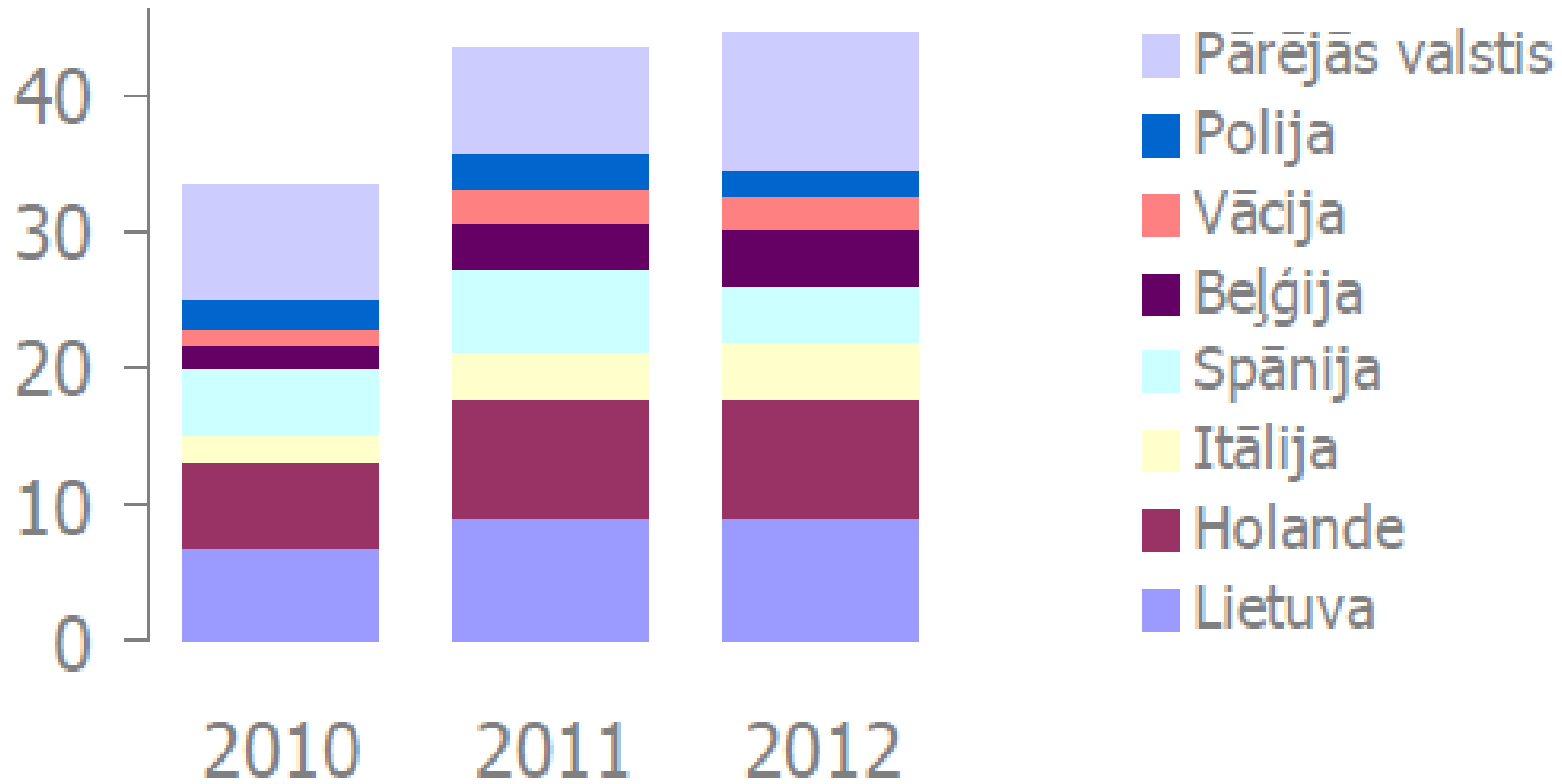
Eksports 2008. - 2012. (1.pusg.) MLs

Imports 2008. - 2012. (1. pusg.) MLs

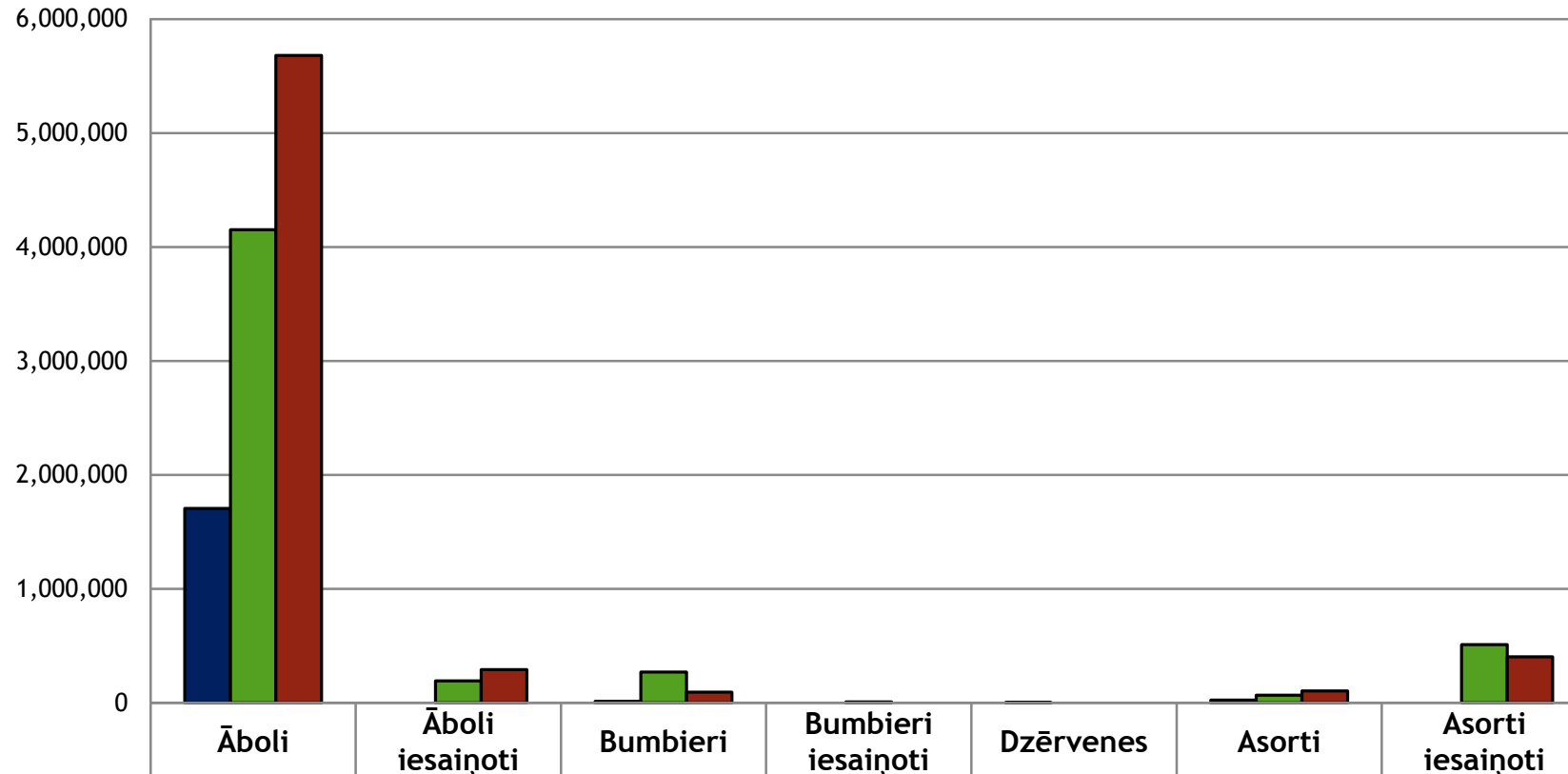
Augļu imports 2010-2012, MLs

LAD apstiprinātie projekti 2007.-2013. gada plānošanas periodā

Pasākums	Nozare, kurā īstenots projekts	Projektu skaits	Attiecināmās izmaksas LVL	Publiskais finansējums LVL
Atbalsts jaunajiem lauksaimniekiem	augļkopība	14	441995	353596
Lauku saimniecību modernizācija	Augļkopība	154	5326364	2753117
	Ilggadīgie stādījumi	36	1122961	495956
Lauksaimniecības produktu pievienotās vērtības radīšana	Augļu un dārzeņu pārstrāde	35	8852139	4352813
Atbalsts daļēji naturālo saimniecību pārstrukturizēšanai	Dārzkopība un augļkopība	28	205500	205500
	ilggadīgie stādījumi	2	13500	13500
	dārzeņkopība un augļkopība	67	499500	499500
	KOPĀ	336	16 461 959	8 673 983

Skolas auglis

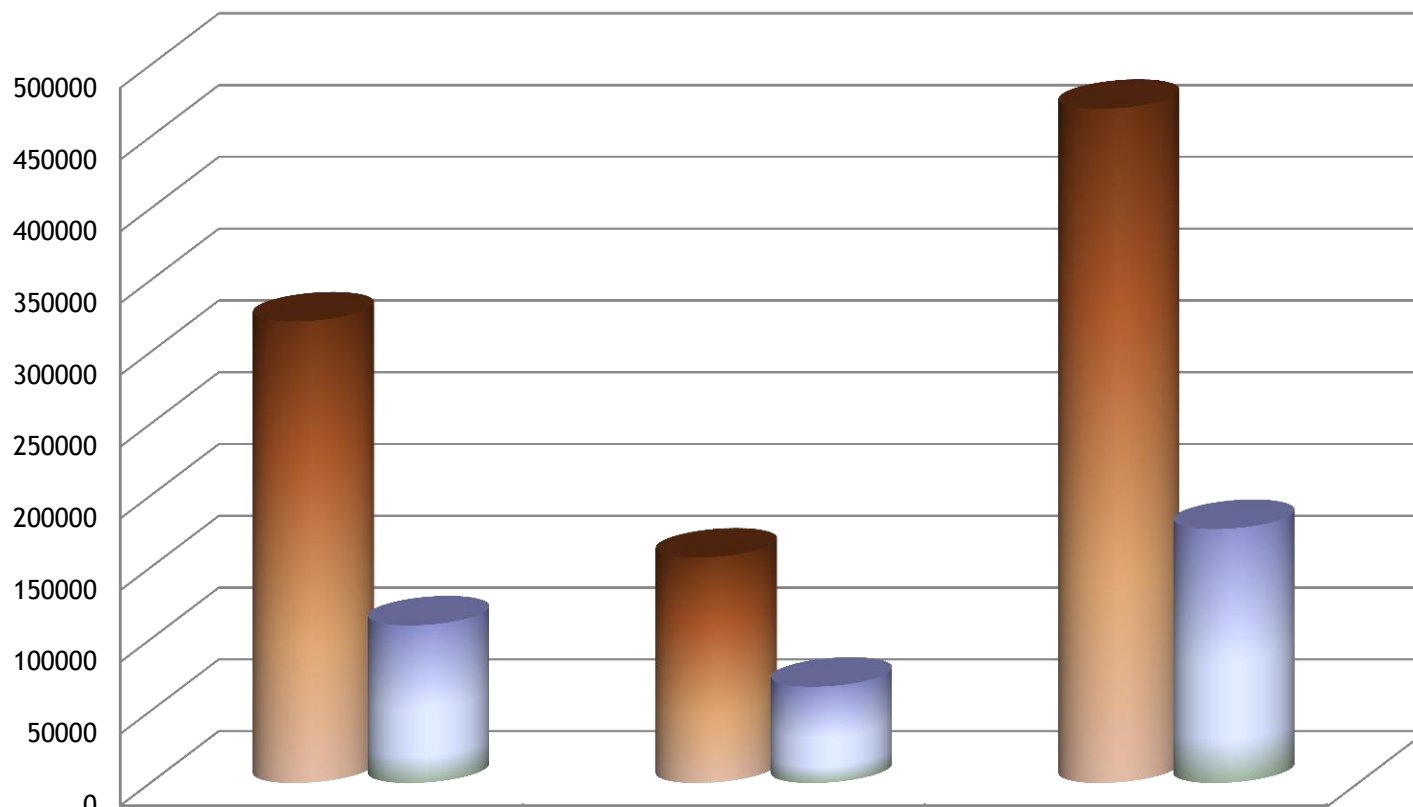
LAD dati

Sezonas darba spēka nodokļu atšķirības

LAA valdes aprēķinātās izmaksu atšķirības starp esošiem darba spēka nodokļiem un vēlamajiem 15% (sezonas strādniekiem) pie vienādiem nosacījumiem:

- ▶ Platība, kurai tiek izmantots darbaspēks, ha - 2215,62
- ▶ Darbinieku skaits, kas strādā pilnu slodzi - 13494,24
- ▶ Darbinieku skaits, kas strādā pusslodzi - 16492,96

Sezonas darba spēka nodokļu atšķirības

	Nodokļi par darbiniekiem, kas strādā pilnu slodzi	Nodokļi par darbiniekiem, kas strādā pusslodzi	Nodokļi kopā
■ Esošais darba spēka nod.	321604.77	157103.27	469708.04
■ Plānotais darba spēka nod. 15%	109867.19	67157.28	177024.47

Nozares stiprās puses

- ▶ Augstas kvalitātes un vitamīniem bagāta svaiga produkcija
- ▶ Daudzveidīga kultūru ražas pārstrāde ļauj iegūt savdabīgus produktus ar augstu pievienoto vērtību un bioloģiski aktīvo vielu saturu
- ▶ Stādījumi ir daudzgadīgi, katru gadu nav jāiegulda līdzekļi to atjaunošanai.
- ▶ Iespēja augļkopjiem piedalīties programmā „Skolas auglis”
- ▶ Ir izveidojušies vairāki kooperatīvi un 3 ražotāju grupas - Baltijas ogu kompānija, Zelta Ābele un Augļu Nams
- ▶ Latvijas Augļkopības institūta zinātniskais atbalsts
- ▶ Ražas pārstrāde ļauj iegūt nišas produktus (sukādes, sīrupus)

Nozares vājās puses

- ▶ Nepietiekama iedzīvotāju informētība par Latvijā audzēto produktu vērtīgumu
- ▶ Katra atsevišķā uzņēmuma salīdzinoši nelielie ražošanas apjomi neļauj ieņemt stabilu vietu eksporta piedāvājumā, savukārt iekšējā tirgus ietilpība ir nepietiekama vārienīgas izaugsmes plānošanai un investīciju projektu ieviešanai.
- ▶ Jaunajiem un finansiāli salīdzinoši vājajiem Latvijas augļkopjiem ir grūti konkurēt ar veco ES valstu profesionāļiem, kuri darbojas pēc gadu desmitiem izstrādātām saimniekošanas shēmām, un kuru rīcībā ir materiāli tehniskā bāze (noliktavas, glabātavas un speciālā tehnika), kā arī saņem atbalstu, kas krietni pārsniedz Latvijas zemniekiem paredzēto.
- ▶ Nespēja nodrošināt konkrētu viendabīgu (vienas šķirnes, vienādā daudzumā), produkciju
- ▶ Šobrīd lielai daļai augļkopju trūkst zināšanu konkurētspējīgas preču produkcijas ražošanā, t.sk. speciālās zināšanas (agrotehnika, augļu fizioloģija u.c.)
- ▶ Trūkst iespēju iegūt pilnvērtīgu augļkopja izglītību
- ▶ Konsultantu trūkums augļkopībā neļauj nodrošināt ražošanas efektivitāti
- ▶ Pašizmaksa ražotai produkcijai ir augsta, jo ir salīdzinoši slikts mehanizācijas nodrošinājums, glabātuvju nepieejamība

Iespējas

- ▶ Nepiepildīts vietējais tirgus, iespējams vietējo augļu eksports uz ziemeļu un ziemeļaustrumu valstīm.
- ▶ Pieprasījums pēc Latvijā audzētiem augļiem pārsniedz piedāvājumu, jo vietējais pircējs dod priekšroku Latvijā audzētai produkcijai.
- ▶ Dārzu kopšana, ražas vākšana, kur nepieciešams daudz roku darba, rada jaunas darba vietas laukos.
- ▶ Latvijā ir piemērotāki klimatiskie apstākļi atsevišķu augļaugu audzēšanai, piemēram, dzērveņu, smiltsērķšķu, krūmcidoniju audzēšanai, kā citviet Eiropā

Draudi

- ▶ Nepietiekama kooperācija
- ▶ Nodokļu un atbalsta politikas nevienlīdzība attiecībā pret pārējām ES valstīm (VPM, nodokļu politika).
- ▶ Turpinoties cilvēku aizplūšanai no laukiem, dārzu kopšanas darbi (jo sevišķi ar roku darbu saistītie) un ražas novākšana tiks kavēta vai veikta nekvalitatīvi
- ▶ Ārzemnieku un ārzemju kompāniju lielu zemes platību iegādāšanās, kā arī ienākšana un konkurēšana Latvijā augļkopības jomā
- ▶ Finanšu trūkums kavē inovāciju izstrādāšanu un to tālāku ieviešanu praksē
- ▶ Pārpircēju ievestā produkcija tiek Latvijā tirgota kā pašmāju ražojums, nemaksājot nodokļus, savukārt vietējais zemnieks tiek bieži un pārāk skrupulozi kontrolēts

Priekšlikumi nozares attīstībai

- ▶ leviest samazinātu (15%) darba spēka nodokli sezonas strādniekiem
- ▶ Importa produkcijai piemērot PVN maksu no 1. lata
- ▶ Turpināt finansiāli atbalstīt integrēto audzēšanu
- ▶ Atbalstīt priekšlaicīgu pensionēšanos vai citādi veicināt jauno ienākšanu/atgriešanos laukos
- ▶ Turpināt valsts atbalstu ilggadīgo stādījumu ierīkošanai, jo pašreizējo stādījumu platības spēj nodrošināt patērētāju, kā arī pārstrādes rūpnīcu vajadzības pēc augļiem un ogām tikai 20-30 % apmērā
- ▶ Atbalsts Latvijā iegūtās produkcijas reklāmai
- ▶ Valsts vai ES atbalsts augļu un ogu realizācijas sistēmas, kooperatīvu un RG izveidei
- ▶ Restrukturizācija un inovācijas jauno augļkopju kvalificētā profesionālā apmācībā
- ▶ Atbalsts jau esošu augļkopju apmācībai, konsultēšanai un informēšanai
- ▶ Precizēt, uzlabot un apvienot statistikas datu ieguves sistēmu
- ▶ Atbalsts slimību un kaitēkļu prognožu sistēmas izveidei un attīstībai
- ▶ Atbalsts mazo un vidējo pārstrādes uzņēmumu izveidei
- ▶ Atbalsts audzēšanas risku samazinošu tehnoloģiju ieviešanai (apūdeņošanas, salnu aizsardzības, meliorācijas sist., segumu sistēmas u.c.)
- ▶ Atbalsts lietišķiem zinātniskiem pētījumiem
- ▶ Konsultāciju dienesta izveide uz asociācijas bāzes
- ▶ Tirgus pētījumu uzsākšana
- ▶ Augļkopības statistikas datu vākšana un konkretizēšana (klātienē) uz LAA datubāzes pamata

Perspektīvo kultūru attīstība Latvijā

- ▶ ES tirgus pieprasījums pēc ziemeļu ogām (dzērvenes, mellenes) strauji pieaug
- ▶ Latvijas klimats un atrašanās vieta, atšķirībā no kaimiņu un citām ES valstīm, ir īpaši labvēlīga lielogu dzērveņu audzēšanai
- ▶ No 15 000 ha izstrādātu purvu, dzērvenes tiek kultivētas tikai 120 ha, mellenes vēl mazāk
- ▶ Dzērveņu kopražs ~850 t gadā
- ▶ Ļoti nepieciešama pārstrāde - 2017./2018.gados plānots būvēt rūpnīcu, kur galvenā izejviela būs dzērvenes
- ▶ Lai nodrošinātu rūpnīcas darbību un iekarotu pasaules tirgus, nepieciešams iestādīt vismaz 1000 ha dzērveņu stādījumus, un no viena ha jāiegūst ~ 13 t/ha.
- ▶ Viena ha ierīkošanai ir nepieciešami 15000 Ls. kas kopā sastāda ~ 15 milj. Ls ieguldījumus.
- ▶ Kad šie stādījumi būs ierīkoti un tiks iegūta raža, rūpnīcas būvei atrast investorus nebūs problēmas.
- ▶ Papildus dzērvenēm, ļoti laba būs arī mazo melleņu audzēšana un pārstrāde
- ▶ Lielogu dzērvenes un mazās krūmmellenes tiek izmantotas pārstrādei, pat medikamentu ražošanai, un ir pieprasītas Japānā, Ķīnā kā arī citās valstīs
- ▶ Daudzi jauni cilvēki, kuri strādā ārzemēs, labprāt iesaistītos šajā programmā, ja izdosies to veidot

Rudens ir klāt!

Kas redzams attēlos?

***Paldies par uzmanību un
veltīto laiku!***

